

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 36/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om grupptalan och om ändring av lagen om Konsumentverket

Till lagutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 oktober 2006 en proposition med förslag till lagar om grupptalan och om ändring av lagen om Konsumentverket (RP 154/2006 rd) till lagutskottet för beredning och bestämde samtidigt att ekonomiutskottet ska lämna utlåtande till lagutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- handels- och industriminister Mauri Pekkari-
- nen
- justitieminister Leena Luhtanen
- regeringsråd Kristian Tammivuori, handels-
- och industriministeriet
- specialmedarbetare Maarit Leppänen, justi-
- tieministeriet
- jurist Timo Lankinen, Energimarknadsverket
- jurist Jari Suurla, Konsumentverket

- ledande expert Tytti Peltonen, Finlands Nä-
- ringsliv
- direktör Erkki Kontkanen, Finansbranschens
- Centralförbund rf
- vice verkställande direktör Pentti Mäkinen,
- Centralhandelskammaren
- verkställande direktör Ritva Hanski-Pitkä-
- koski, Annonsörernas Förbund rf
- specialrådgivare Nina Meincke, Förbundet
- för finsk handel
- juridisk ombudsman Janne Makkula, Företa-
- garna i Finland.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskus-
- liitto FiCom ry
- Suomen Suoramarkkinointiliitto ry
- Finlands Konsumentförbund rf
- Finska Kennelklubben ry
- Lääketeollisuus ry
- Suomen Koirankasvattajat ry.

PROPOSITIONEN

Lagen om grupptalan tillämpas på ett sådant tvistemål mellan en konsument och en näringsidkare som handläggs som grupptalan. Men lagen tillämpas inte på tvistemål som gäller ett förfarande av en värdepapperseminent eller givare av ett offentligt köpeanbud.

Ett villkor för att ett mål ska handläggas som grupptalan är att flera personer har anspråk som grundar sig på gemensamma eller likartade omständigheter mot samma svarande, att det är lämpligt att handlägga målet som grupptalan med beaktande av gruppens storlek, innehållet i

yrkandena och bevisningen i målet och att grupptalen är tillräckligt exakt definierad.

För att få vara med i en grupptalan måste man anmäla sig. Konsumentombudsmannen väcker som kärande grupptalan och utövar talerätt som part i målet. Domen i ett mål som gäller grupp-

ptalan är bindande för både parter och gruppmedlemmar. Käranden har också rätt att ingå förlikning på gruppmedlemmarnas vägnar.

I lagen föreskrivs dessutom om domstols behörighet, ansvar för rättegångskostnader och ändringssökande.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ekonomiutskottet tillstyrker propositionen.

Möjligheten att väcka grupptalan förbättrar tillgången till rättsskydd inte minst i konsumentmål i det fall att flera personer har anspråk som grundar sig på gemensamma eller likartade omständigheter mot samma svarande. I tvistemål mellan en konsument och en näringsidkare är konsumenten i vanliga fall den svagare parten eftersom denne ofta har begränsade ekonomiska möjligheter att göra sin rätt gällande. Vid grupptalan väcker myndigheten, i detta fall konsumentombudsmannen, talan och utövar talerätt som part i målet. Gruppmedlemmarna svarar inte för rättegångskostnaderna annat än i undantagsfall. Käranden, alltså konsumentombudsmannen, står för kärandepartens kostnader. Gruppmedlemmarna svarar inte heller för motpartens rättegångskostnader som den förlorande parten dömts att ersätta.

Ekonomiutskottet understryker att lagen om grupptalan bara gäller grupptalan som väckts på en myndighets initiativ. Därför föreslår utskottet att lagutskottet överväger en ändring av lagens rubrik så att den bättre svarar mot innehållet. En konsument har inte rätt att yrka talan. Lagen tillämpas på tvistemål mellan en konsument och en näringsidkare. Ekonomiutskottet tror att avgränsningen förebygger omotiverade käromål. Möjligheten till grupptalan kan åtminstone i vissa fall genom sin blotta existens förväntas styra näringsidkarnas agerande på ett sådant sätt att talan inte behöver väckas. Enligt vissa utlåtanden lämpar sig grupptalan dåligt för handel med levande djur. Därför föreslår ekonomiutskottet att lagutskottet granskar propositionen

också ur den synvinkeln. Erfarenheterna av lagen gör det möjligt att bedöma konsekvenser och eventuella ändringsbehov. I början av mars 2007 träder lagen om konsumenttvistenämnden i kraft. Enligt den kan konsumenttvistenämnden inom gränserna för sin behörighet behandla ett ärende som grupptalan, om flera konsumenter eller en del andra privatpersoner har sådana anspråk mot samma näringsidkare som kan avgöras genom ett och samma nämndebeslut.

Grupptalan väcks av konsumentombudsmannen som har rätt att utöva talerätt som part i målet.

Konsumenttvistenämndens beslut i ett konsumenttvistemål är inte verkställbart och det saknar också rättsverkningarna av en dom. Det går inte heller att söka ändring i beslutet genom besvär. Att ett ärende behandlas i konsumenttvistenämnden hindrar inte att det tas upp i en allmän domstol.

Ekonomiutskottet konstaterar att möjligheten till grupptalan i domstol är ett systematiskt komplement till förfarandet med grupptalan i konsumenttvistenämnden. Om konsumenttvistenämndens rekommendation inte följs har konsumentombudsmannen möjlighet att väcka grupptalan i domstol. Domstolens beslut är verkställbart. I domstolens beslut kan också ändring sökas genom besvär.

Utlåtande

Ekonomiutskottet anför

att lagutskottet bör beakta vad som sagts ovan.

Helsingfors den 23 januari 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd
Sari Essayah /kd
Esko Kiviranta /cent
Martti Korhonen /vänst
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Seppo Lahtela /saml

Sirpa Paatero /sd
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent
Martin Saarikangas /saml
Juhani Sjöblom /saml
Oras Tynkkynen /gröna
ers. Roger Jansson /sv
Iivo Polvi /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.